



Sokran etäkahvila 11.9.2020

Etelä-, Länsi- ja Keski-Suomen TL 5 –hankkeet

Tanja Hirschovits-Gerz ja Misha Henriksson



Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

Diak DIAKONIA-
AMMATTIKORKEAKOULU
DIACONIA
UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020



Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Teemakahvilan ohjelma

Aika 11.9. klo 9.30-11.00 [Lisätietoa ja materiaalia löydät owncloudista](#)

- Tervetuloa ja osallistujakierros
- Sokra-koordinaatiohanke
- Osallisuuden edistäminen Sokran tuella – hanketuki
- Osallisuuden edistämisen viitekehys ja työkalut
- Osallisuuden apukysymykset
- Osallisuuskysely hankkeiden käyttöön
- Osallisuustyön ja toiminnan mallintaminen osallisuuden palasiksi Sokran tuella.
- Keskustelua ja jatkoyhteistyötä

11.9.2020

tanja.hirschovits-gerz@thl.fi



Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020



HEIKOIMMASSA ASEMASSA OLEVIENT OSALLISUUDEN EDISTÄMINEN

Sokra tukee ja koordinoi Euroopan sosiaalirahaston (ESR) hankkeita, jotka edistävät sosiaalista osallisuutta ja torjuvat köyhyyttä.

Virittää, verkostoi, tutkii ja viestii

**Mahdollisuuksia
vaikuttaa
Kuulumista ja kuulluksi
tulemista
Yhteyttä omiin ja
yhteisiin voimavaroihin**

Sokran hanketuki

- Hankkeet ja hanketuki
- Aluekoordinaattorit

Koko maa
Tytti Tuulos



Pohjois-Pohjanmaan RR-ELY
Ritva Sauvola

Etelä-Savon RR-ELY
Elina Pekonen

Hämeen RR-ELY
Misha Henriksson

Keski-Suomen RR-ELY
Tanja Hirschovits-Gerz

Sokra palvelee

Tietoa

- Thl.fi/sokra:
tutkittua tietoa
osallisuudesta

Tukea

- Hankesuunnittelu
- Hanketyö
- Osallisuuden
edistämisen tuki
ja osallisuuden
mallintaminen

Viestintää

- Uutiskirjeet,
- Tutkimusviestit
- Infokirjeet,
- Facebook
- Twitter

Kohtaamista ja verkostoivaa työtä

- Työkokoukset ja -pajat
- Webinaarit /etäkahvilat
- Treffit, seminaarit
- Hankekohtainen tuki

Välineitä:

- Osallisuuden seurantaan ja arviointiin:
kysely, osallisuuden apukysymykset,
hankekortit, osallisuuden mallit ja
palaset
- Muuta mm. Tasa-arvotyökalu

Mitä on osallisuus ja
miten sitä edistetään?

Osallisuus

Osallisuus on kuulumista ja kuulluksi tulemistä.

Osallinen ihminen voi vaikuttaa oman elämänsä kulkuun ja yhteisiin asioihin.

Osallinen ihminen pääsee osalliseksi yhteisestä hyvästä: hän voi sekä tuottaa yhteistä hyvää että pääsee nauttimaan siitä.

Vaikutusmahdollisuuksien ja resurssien ohella on oleellista, että uskoo mahdollisuuksien olemassa oloon.

Miten hankkeissa, palveluissa,
toiminnoissa ja ihmiselämän
vuorovaikutuksessa lisätään
osallisuutta?

Osallisuuden viitekehys
tukeutuu sosiaali-, käyttäytymis-
ja terveystieteelliseen
tutkimukseen.

Julkaisu on luettavissa
osoitteessa [Julkari.fi](https://julkari.fi)

11.9.2020

tanja.hirschovits-gerz@thl.fi



TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

Anna-Maria Isola
Heidi Kaartinen
Lars Leemann
Raija Lääperi
Taina Schneider
Salla Valtari
Anna Keto-Tokoi

TYÖPAPERI

Mitä osallisuus on?

Osallisuuden viitekehystä rakentamassa

Miksi arvioida osallisuutta edistävää toimintaa hankkeessa?

Toiminnan kehittäminen

Lisää uskottavuutta

Tulosten juurruttaminen

Tavoitteellisen toiminnan
näkyväksi tekeminen rahoittajalle
ja muille sidosryhmille

Yhtenäisiä tavoitteita ja
näkemyksiä toimijoille

Toiminnan fokuksen säilyminen

Hankkeiden toive Sokralle

Osallisuuden osa-alueet

1

Osallisuus omassa elämässä

Ihminen saa elää omannäköistä elämää. Ihmisen voi määritellä, mihin toimintaan ja palveluun hän osallistuu.

2

Osallisuus yhteisöissä ja vaikuttamisen prosesseissa

a) Yhdessä suunnittelu ja yhteiskehittäminen

b=) Omaehtoinen ja yhteinen toiminta

Ihminen voi vaikuttaa itselleen tärkeisiin asioihin. Ihmisten vaikuttamismahdollisuuksia tuetaan.

3

Osallisuus yhteisestä hyvästä

Luodaan olosuhteita, joissa ihmiset voivat osallistua yhteisen hyvän tuottamiseen ja pääsevät myös nauttimaan yhteisestä hyvästä.

Tämä edesauttaa sitä, että ihmiset saavat arvostusta, kiitosta ja yhteyksiä muihin ihmisiin. Toiminta, jossa yhteiskuntaryhmät kohtaavat, edistää hyviä väestösuhteita.

Osallisuutta edistävien rakenteiden luominen

Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa (THL 2017)

11.9.2020

tanja.hirschovits-gerz@thl.fi



Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020



Osallisuuden apukysymykset

<https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-osa-alueet-ja-osallisuuden-edistamisen-periaatteet/edistaako-toiminta-osallisuutta-24-apukysymysta%20>

11.9.2020

tanja.hirschovits-gerz@thl.fi



Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020



Apukysymykset 1/5

Osallisuus omassa elämässä

1. Miten houkuttelette mukaan ihmisiä, jotka eivät koe julkisia tiloja turvallisiksi tai jotka vetäytyvät omiin oloihin rahan puutteen tai muiden vaikeuksien vuoksi?
2. Mitä teette, jotta yksin jääneet tulisivat a) löydetyiksi, b) kunnioittaen kohdatuiksi, c) vuorovaikutukseen innostetuiksi ja d) palveluihin, toimintaan tai työelämään saatetuiksi?
3. Etsitäänkö toimintaan tai palveluun osallistujan kanssa hänelle sopivia ratkaisuja? Millä tavalla?
4. Voiko toimintaan osallistua halutessaan vain sivustakatsojana tai pienellä ja satunnaisellakin panoksella?
5. Saako osallistuja olla toimija eikä toiminnan kohde? Miten se tehdään käytännössä?
6. Saako osallistuja kokeilla erilaisia rooleja? Miten se tehdään käytännössä?
7. Järjestättekö tapahtumia ja toimintaa, jossa ihmiset voivat irrottautua hetkeksi arjesta? Millaisia?

Apukysymykset 2/5

Osallisuus yhteisöissä ja vaikuttamisen prosesseissa

A. Yhdessä suunnittelu ja yhteiskehittäminen

8. Onko osallistujien tarpeita selvitettäessä kuultu osallistujia itseään? Miten?
9. Käytetäänkö palvelussa tai toiminnassa jotakin yhteiskehittämisen menetelmää?
Esim. kokemusasiantuntijuus, kehittäjäasiakkuus, fokusryhmä, asiakasraati tai jokin aivan uusi menetelmä.
10. Millaista yhteiskehittämistä tai yhteistuotantoa teette? Esim. kokemusasiantuntijan vastaanotto tai kyläjuhlien järjestäminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa.
11. Muotoillaanko palvelua yhdessä asiakkaiden kanssa palvelumuotoilun tai muun tuotekehityksen työkalun avulla? Mitä teette käytännössä?
12. Millä tavalla yhteis- tai tuotekehittämiseen osallistuva voi seurata työnsä vaikuttavuutta?
13. Kerätäänkö yhteiskehittämisen myötä kertynyttä kokemustietoa talteen ja hyödynnetäänkö sitä paikallisesti tai valtakunnallisesti? Onko tähän luotu pysyvä rakenne?
14. Pyritäänkö yhteiskehittäminen vakiinnuttamaan pysyväksi käytännöksi julkisen sektorin toimialoilla? Miten?

Apukysymykset 3/5

Osallisuus yhteisöissä ja vaikuttamisen prosesseissa

B. Omaehtoinen ja yhteinen toiminta

15. Annetaanko osallistujille erilaisia tilaisuuksia toteuttaa itseään tai ilmaista ajatuksiaan tai mielipiteitään?
Esim. piirtämällä, maalaamalla, kirjoittamalla, kuvaamalla tai muulla tavoin luovasti.
16. Millä tavoin kaikkein heikoimmassa asemassa olevat saavat osaamisensa näkyviin niin, että siitä seuraa arvostusta ja kiitosta myös oman viiteryhmän ulkopuolelta?
17. Etsitäänkö keinoja, joilla osallistujat voivat vaikuttaa itselle tärkeisiin asioihin lähipiirissä, elinympäristössä tai laajemmin? Mitä nämä keinot ovat?
18. Lisätäänkö kansalais- ja demokratiataitoja?
Esim. vapaan sivistystyön keinoin, opintopiirein, avoimin tiloin tai maahanmuuttajien kielitaitoon panostamalla.
19. Toteuttavatko osallistujat yksin tai yhdessä vertaisten ja ammattilaisten kanssa isompia tai pienempiä projekteja, joilla osallistujat saavat tärkeiksi kokemilleen asioille näkyvyyttä?
Esim. pop up -tapahtuma, kansalaisopiston kurssi, asennekampanja, mielipidekirjoitus, kokemustietoisku, avoin tila, flash mob, osallistavaa tiedettä tai kulttuuria.
20. Miten rohkaistette osallistujia köyhyyden torjuntaan tai syrjinnän ehkäisemiseen?

Apukysymykset 4/5

Osallisuus yhteisestä hyvästä

21. Luodaanko toiminnassa yhteisiä tiloja ja yleishyödyllistä toimintaa, jossa ihmiset voivat kohdata toisensa tasavertaisina ilman, että ihmisten ongelmat tai taustat määrittäisivät kohtaamista? Pyritäänkö toiminnassa aktiivisesti siihen, että eri väestöryhmät kohtaavat?
22. Tarjoaako toiminta mahdollisuuden luoda yhteistä hyvää eli sosiaalista ja jopa taloudellista arvoa a) muille toimintaan osallistuville ja b) laajemmin paikallisessa yhteisössä?
Esim. virkistys; ympäristönhoito; yhteisten tilojen viihtyvyyden, yhteisötaiteen, harrastusmahdollisuuksien tai sosiaalisen toiminnan yhteistuotanto; tietojen ja taitojen jakaminen; osuuskuntiin osallistuminen; yhteisöllisen hyvinvoinnin ja luottamuksen rakentaminen.
23. Tarjoaako toiminta mahdollisuuden nauttia paikallisen yhteisöllisyyden hyvistä puolista?
Esim. merkityksellisyyden kokemus osana yhteisöä, yhdenvertaisuuden kokemus, luottamus, yhteisöllinen hyvinvointi, toisten ihmisten seura, tiedot ja taidot.

Apukysymykset 5/5

Osallisuutta edistävien rakenteiden luominen

On tärkeää, että yllä mainitut hyvät osallisuutta edistävät keinot juurtuvat osaksi jatkuvaa toimintaa.

24. Millaisia osallisuutta lisääviä rakenteita toiminnassa luodaan? Miten?

Esimerkkejä rakenteista: osallisuusohjelma, kunnan ja kansalaistoimijat yhteen tuova toimintamalli (esimerkiksi kumppanuuspöytä tai kumppanuusrahoitus), verkosto, osallisuutta edistävä säännöllinen yleishyödyllinen toiminta, osallisuuden edistämisestä vastaava työntekijä, luovia toimintamalleja työssään käyttävä kiertävä kulttuurituottaja tai luova pedagogi, sosiaalityön asiakkaiden ja kansalaisopiston yhteiskehittämä ja -tuottama säännöllisesti järjestettävä kurssi.

Osallisuuden toteutumisen seuranta ja arviointi sekä lupaavien käytäntöjen kokoaminen

1. Hanketyö ja Sokran tuki - osallisuuden vahvistaminen hankkeissa
 - Mistä tiedämme että osallisuus vahvistuu?
 - Keinoja: vertaisreflektio, tietoa osallisuudesta, osallisuuden apukysymykset, osallisuuskysely
2. Hanketyöstä osallisuuden lupaavat käytännöt esiin Sokran tuella
 - Hankkeiden tuki osallisuustyön mallintamiseen ja sanottamiseen kaikessa työssä.
 - Valituista käytännöistä osallisuuden edistämisen esimerkkitoimintamalleja (osallisuuden palasia) Innokylän toimintamalli –työkalulla
 - Sokran osallisuuden arviointi erilliseksi liitteeksi
 - Innokylään ja linkit www.thl.fi/sokra
3. Markkinointi, levittäminen, juurruttaminen Sokran kanavissa ja verkostoissa

Hanketyöstä palanen

ESR TL:n 5. hankkeiden Osallisuustyön seuranta hankkeiden suunnittelu, toteutus ja arviointivaiheissa.

Sokran koordinaattoreiden tuki hankkeille; edistetään osallisuustyötä hankkeissa ja toiminnassa. Hyödynnetään koottuja malleja ja palasia

Osallisuustyö näkyväksi

Hankkeet voivat itse mallintaa toimintaa, Sokran hanketuki ja välineet käytössä

Millaista toimintaa, mihin osallisuuskokonaisuuteen sopisi kuvattavaksi?

Osallisuutta edistävä innovatiivinen toiminta

Osallisuuden aiemmin julkaistuun esimerkkimalliin uusia esimerkkejä

Lyhyt kuvaus, osaksi aiempaa palasta / hybridimalli useista hankkeista

Osallisuuden uusi palanen, esimerkkimalli

Toimintamallikuvaus Innokylään ja osallisuuden arviointi

Osallisuuskysely hankkeiden käyttöön

Lisätietoa Sokran sivuilla [täällä](#)

11.9.2020

tanja.hirschovits-gerz@thl.fi



Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020



Sokran tulevat tilaisuudet

Etelä- ja Länsi-Suomen kahvilat:

- 9.10.2020 klo 9.30-11.00 Digiosallisuuden edistäminen - lupaavat käytännöt osallisuuden malleiksi.
- 13.11.2020 klo 9.30-11.00 Osallisuutta ja aktiivisuutta tukevat palvelut ja sosiaaliturva
- 11.12.2020 klo 9.30-11.00 Työllistymisen tuen osallisuutta edistävät käytännöt

Lisätietoa [Innokylästä](#) ja Infokirjeistä. Ehdota aihetta – pidä puheenvuoro hankkeesi osallisuutta edistävästä toiminnasta!

Ota yhteys aluekoordinaattoreihin.

Sokra Innokylässä

Sokra hankkeena -kokonaisuus: <https://innokyla.fi/fi/kokonaisuus/sosiaalisen-osallisuuden-edistamisen-koordinaatiohanke-sokra>

- Osallisuuden palaset eli toimintamallit: <https://innokyla.fi/fi/kokonaisuus/sosiaalisen-osallisuuden-edistamisen-koordinaatiohanke-sokra/toimintamallit>

Alueelliset kokonaisuudet:

- Etelä- ja Länsi-Suomi: <https://innokyla.fi/fi/kokonaisuus/sokra-etela-keski-ja-lansi-suomen-aluekoordinaatiot>
- Itä- ja Pohjois-Suomi: <https://innokyla.fi/fi/kokonaisuus/sokra-ita-ja-pohjois-suomen-aluekoordinaatiot>

Sokra: hankekortit –kokonaisuus: <https://innokyla.fi/fi/kokonaisuus/hankekortit-euroopan-sosiaalirahaston-toimintalinjan-5-hankkeet-ohjelmakaudella-2014>

Yhä useammalla
päättöksenteon portaalla
halutaan edistää
osallisuutta.

Me pyrimme siihen, että
se tarkoittaa
kaikkien osallisuutta.



11.9.2020

tanja.hirschovits-gerz@thl.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020



Yhteystiedot



thl.fi/sokra



Tanja Hirschovits-Gerz
Keski- ja Länsi-Suomen
aluekoordinaattori
etunimi.sukunimi@thl.fi
029 524 7954



Misha Henriksson
Etelä-Suomen aluekoordinaattori
etunimi.sukunimi@thl.fi
029 524 7920

SOSIAALISEN OSALLISUUDEN EDISTÄMISEN KOORDINAATIOHANKE – SOKRA



Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos



Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020



Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto